

Atzinums Nr. 1
par SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguves lauku paplašināšanas
atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes
uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu

Derīgs līdz 2013.gada 29.janvārim.

Paredzētās darbības ierosinātājs - SIA "Pindstrup Latvia", reģistrācijas Nr.40003228381, adrese: Krišjāņa Valdemāra ielā 17, Talsi, LV – 3201.

Noslēguma ziņojuma izstrādātājs - SIA "Firma L4", reģistrācijas Nr.40003236001, adrese: Jelgavas ielā 90, Rīgā, LV – 1004.

Pamatojoties uz 2009.gada 30.novembrī Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas un izdošanas procedūra saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 19.pantu.

- 1. Paredzētās darbības nosaukums** - kūdras ieguves lauku paplašināšana.
- 2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta** - meža kvartāls Nr.360 (kadastra Nr.8892 004 0006, aptuveni 301 ha platībā) atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā Sēmes un Trīšautpurvu teritorijā.
- 3. Īss paredzētās darbības raksturojums.**

Ietekmes uz vidi novērtējums kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā tika uzsākts 2008.gada 10.janvārī, kad Vides pārraudzības valsts birojs, izskatot Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes 2007.gada 20.decembra ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā izvērtējuma rezultātu un tam pievienotos materiālus, pieņēma lēmumu Nr.17 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu paredzētajai darbībai, pamatojoties uz likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4., 4¹., 11., 13. un 14.pantiem un šā likuma 1.pielikuma "Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams" 25. un 30.punktiem, kā arī šā likuma 2.pielikuma "Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums" 2.punkta 1)apakšpunktu.

Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegtajai informācijai SIA "Pindstrup Latvia" ir noslēgusi zemes nomas līgumu ar VAS "Latvijas valsts meži" par 1662,1 ha zemes platības izmantošanu kūdras ieguvei atradnē "Lielsalas purvs", kas atrodas Talsu novada Valdgales pagastā aptuveni 18 km uz ziemeļrietumiem no Talsu pilsētas. Atradnes "Lielsalas purvs", kuras teritorijā ietilpst Salas un Sēmes purvi un Trīšautpurvs, kūdras iegulas veido augstā, pārejas un jauktā tipa kūdras iegulas. Kūdras ieguve atradnē ir uzsākta 1967.gadā. Līdz šim SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguvei ir veikusi astoņos ieguves laukos 977,1 ha platībā atradnes ziemeļu daļā - Salas purva teritorijā. Iegūtā kūdra tiek pārstrādāta un sagatavota lauksaimniecības

vajadzībām, galvenokārt - eksportam. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Derīgo izrakteņu komisija atradnes teritorijā 2006.gada 10.maijā ir akceptējusi 25,1 miljonu m³ A kategorijas derīgā izrakteņa krājumu atlikumu, no tiem augstā tipa purva kūdra 24,4 miljoni m³ ar derīgā slāņa biezumu līdz 6 m (vidēji 2,6 m), pārejas tipa purva kūdra 0,5 miljoni m³ ar derīgā slāņa biezumu vidēji 1,23 m, jauktā tipa purva kūdra 0,2 miljoni m³ ar derīgā slāņa biezumu vidēji 1,41 m. SIA "Pindstrup Latvia" plāno paplašināt kūdras ieguves laukus aptuveni 301 ha platībā meža kvartālā Nr.360 (kadastra Nr.8892 004 0006) atradnes dienvidu daļā - teritorijā, kas ietver Sēmes purvu (Semspurvs) un Trišautpurvu. Paplašināšanai paredzētā platība ir samērā līdzena, un tās augstuma atzīmes mainās no 35 m v.j.l. teritorijas dienvidaustrumos līdz 41,2 m v.j.l. vidusdaļā. Ziņojumā sniegta informācija, ka ģeoloģiskās izpētes dati liecina, ka biežākais kūdras slānis (līdz pat 8 m) atrodas teritorijas dienviddaļā, bet teritorijas vidusdaļā sastopamas minerālzemes salas, kuru tuvumā kūdras slānis būtiski samazinās vai tā vispār nav. Visā izpētes teritorijā zem kūdras galvenokārt iegul smilšainie nogulumi, kuru slāņu biezums mainās no 0,2 līdz 3,0 m, bet zem tiem – mālainie nogulumi (mālsmits, smilšmāls un māls), kuru slāņkopu biezums ir 6 m un vairāk.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā ir izvērtētas divas iespējamās alternatīvās kūdras ieguves tehnoloģijas:

- 1.alternatīva - kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmieni (frēzkūdras ieguve);
- 2.alternatīva - kūdras ieguve ar griešanas paņēmieni (grieztās kūdras – gabalkūdras ieguve).

Ietekmes uz vidi aspektā par labāku atzīta 2.alternatīva, kas rada mazākas gaisa kvalitātes izmaiņas, trokšņa izplatību, iespējamās hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas. Papildus ir vērtēta gan kūdras ieguve visā atradnes teritorijā, gan ievērojot iespējamo nosusināšanas ietekmes zonu. Līdz ar to SIA "Pindstrup Latvia" paplašināmajā 301 ha platībā, pielietojot gabalkūdras/grieztās kūdras ieguves metodi, plāno iegūt aptuveni 60 tūkst. m³ derīgā izrakteņa gadā, pirmajā ieguves gadā apgūstot aptuveni 150 ha lielu platību. Kūdras ieguvi plānots veikt pa slāņiem līdz 1,6 m dziļumam 7 m platumā, izrokot līdz 1,28 m³/m. Viena slāņa izstrādes ilgums aptuveni 10 gadi. Kūdras ieguvi paredzēts veikt no plkst. 7 līdz 19, laika posmā no maija līdz novembrim. Savukārt kūdras izvešana paredzēta darbadienās visu gadu. Kūdras ieguvei paredzētajās teritorijās gruntsūdens atrodas 10 līdz 20 cm no zemes virsmas. Gruntsūdens barošanās notiek no atmosfēras nokrišņiem. Kūdras ieguves lauku nosusināšanu paredzēts veikt ar kartu grāvjiem un savācējgrāvjiem, bet bērtņu vietas un ceļu joslas paredzēts nosusināt, ierīkojot slēgto drenāžu. Kartu grāvjus ar dziļumu no 1,0 līdz 1,8 m paredzēts ierīkot ik pēc 20 m, tālāk ūdeņus novadīt 2,5 līdz 3,0 m dziļos savācējgrāvjos, kurus paredzēts ierīkot ik pēc 500 m. Paplašināmo lauku meliorācijas sistēmā savāktos ūdeņus dabīgas noteces ceļā paredzēts novadīt laukuma ziemeļu daļā jau esošajos novadgrāvjos un tālāk - Raķupē, kura atbilstoši Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" posmā no Ameles līdz grīvai noteikta par prioritārajiem lašveidīgo zivju ūdeņiem, bet laukuma dienvidu daļā - Sēmes upē. Suspendēto vielu izgulsnēšanai grāvjos paredzēts izveidot suspendēto vielu nosēdbaseinus, paredzot tos regulāri tīrīt. Ziņojumam pievienotie 2008.gada oktobrī veikto Raķupes ūdens kvalitātes testēšanas rezultāti (leļpus atradnes ūdeņu ieplūdei) liecina, ka Raķupes ūdens kvalitāte atbilst antropogēnās darbības neskartiem ūdeņiem. Ziņojumā norādīts, ka kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados ir izrakti novadgrāvji 2,6 km garumā un detālās nosusināšanas

grāvji 2 km garumā ar ūdens novadīšanu Sēmes upē. Ziņojuma autori norāda, ka purva virsas sēšanās ir novērojama līdz 1,0 m attālumā grāvju abās pusēs, bet ietekmes zona ir izplatīta līdz 15 m attālumā abpus grāvjiem. Tiek prognozēts, ka paplašināmajā teritorijā gruntsūdens līmenis pazemināsies aptuveni 50 m attālumā ap novadgrāvjiem vai kartu grāvjiem. Arī ziņojumam pievienotajā eksperta atzinumā par nosusināšanas ietekmi norādīts, ka laukos, kur veic frēzkūdras ieguvī, nepieciešams projektēt 2,0 līdz 2,5 m dziļus savācējgrāvjus un 1,4 līdz 1,8 m dziļus kartu grāvjus, kā arī norādīts, ka savācējgrāvju un novadgrāvju ietekme augstā tipa purvā, spriežot pēc mērījumiem kūdras lauku inventarizācijā, izpaužas līdz 20 m attālumā abās grāvju pusēs. Eksperts uzskata, ka ietekme no grāvjiem, kas izveidoti paralēli dabas lieguma robežai un iedziļināti minerālgruntī, ietekme var izpausties aptuveni 70 m attālumā, vienlaikus norādot, ka šī ietekme ir atkarīga no minerālgrunts sastāva, kas nosaka filtrācijas lielumu. Tā kā kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzētā teritorija ķīļveidīgi iestiepjas Latvijas *Natura 2000* Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā - dabas lieguma "Stiklu purvi" vidusdaļā, ziņojuma autori, analizējot lauku nosusināšanas iespējamo ietekmi uz dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju (skat. ziņojuma 2.4.nodaļu), secināja, ka:

- plānoto lauku teritorijas ziemeļu daļa (posms 1 - 2) piekļaujas esošajiem laukiem, kuru novadgrāvji uztvers daļu jauno lauku ūdeņu;
- plānoto lauku teritorijas ziemeļaustrumu daļa (posms 2 – 9) atrodas aptuveni 50 m no dabas lieguma teritorijas. Lauku nosusināšana paredzēta tikai ar kartu grāvju tīklu, kas nav iedziļināti minerālgruntī (lielie novadgrāvji netiek plānoti), līdz ar to tiek prognozēts, ka ietekme nepārsniegs 15 m;
- plānoto lauku teritorijas austrumu - dienvidaustrumu daļa (posms 9 – 12) no dabas lieguma teritorijas norobežota ar savācējgrāvi, kas posmā 9 – 10 atrodas aptuveni 100 m attālumā no dabas lieguma teritorijas, bet posmā 10 – 11 aptuveni 250 līdz 350 m attālumā no dabas lieguma teritorijas. Savācējgrāvja maksimālā ietekmes zona tiek prognozēta līdz 70 m, ja grāvis iedziļināts minerālgruntī. Ziņojuma autori norāda, ka būtu lietderīgi aizsprostot grāvi, kas patlaban ir izrakts pa lieguma robežu. Posmā 11 – 12 esošais grāvis, kas ietek Sēmes upē, uztvers ūdeņus no ieguves lauku dienvidu daļas;
- plānoto lauku teritorijas dienvidu daļa (posms 12 – 15) no dabas lieguma teritorijas norobežota ar novadgrāvi, kas iet 120 līdz 250 m no dabas lieguma teritorijas. Novadgrāvja maksimālā ietekmes zona tiek prognozēta līdz 70 m;
- plānoto lauku teritorijas dienvidu - dienvidrietumu daļa (posms 15 – 19) atrodas 70 m (neliels posms) līdz 350 m no dabas lieguma teritorijas. Lauku nosusināšana paredzēta tikai ar kartu grāvju tīklu, kas nav iedziļināti minerālgruntī (lielie novadgrāvji netiek plānoti), līdz ar to tiek prognozēts, ka ietekme nepārsniegs 15 m;
- plānoto lauku teritorijas rietumu daļa (posms 19 – 23) no dabas lieguma teritorijas norobežota ar novadgrāvi, kas iet 250 līdz 360 m no dabas lieguma teritorijas. Novadgrāvja maksimālā ietekmes zona tiek prognozēta līdz 70 m;
- plānoto lauku teritorijas rietumu daļa (posms 23 – 26) ir attālināta (līdz 770 m) no dabas lieguma teritorijas un, lai neietekmētu minerālsalu, nosusināšana posmā 23 - 25 paredzēta tikai ar kartu grāvjiem, kuru ietekme nepārsniegs 15 m, savukārt grāvja ietekme posmā 25 – 26 tiek prognozēta līdz 20 m (grāvja novietojumu paredzēts precizēt turpmākā projektēšanā);
- plānoto lauku teritorija punktā 26 pietuvojas dabas lieguma teritorijai līdz 200 m attālumā un tālāk (posms 26 – 27 – 1) ir nodalīta ar grāvi no purva teritorijas, kas neietilpst dabas lieguma "Stiklu purvi" teritorijā. Arī šī grāvja novietojumu

paredzēts precizēt turpmākā projektēšanā, lai iespējami mazāk iedziļinātos minerālgruntī.

Līdz ar to ziņojumā netiek prognozēts, ka plānotās nosusināšanas ietekmes zona skars dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju.

Iegūtās kūdras transportēšanai no ieguves laukiem līdz ražošanas bāzei (purva malā) paredzēts ierīkot šaursliežu dzelzceļu, pagarinot esošo sliežu ceļu. Atbilstoši ziņojumā norādītajam sliežu ceļu ierīkošanai nav nepieciešami speciāli nosusināšanas pasākumi - tikai jāierīko abās pusēs grāvjus, kuru dziļums vienāds ar kartu grāvju dziļumu. Paplašināmajā teritorijā paredzēts ierīkot arī zemes ceļu traktortehnikai. Ziņojumā norādīts, ka ūdens ugunsdzēsības vajadzībām tiek uzglabāts 25 m³ un 15 m³ slēgtās pa dzelzceļu pārvietojamās cisternās un ar traktoru pārvietojamā 10 m³ cisternā, kā arī ugunsdzēsībai paredzēts iekārtot ūdens ņemšanas baseinus purva teritorijā un izveidot tiem piebraucamos ceļus. Atbilstoši tehnoloģiskā procesa reglamentam tiek veikta temperatūras kontrole kūdras krautnēs un veikti pasākumi, kas novērš ugunsgrēka izcelšanās iespēju. SIA "Pindstrup Latvia" esošajai darbībai ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, regulāri tiek organizēta darbinieku instruēšana un apmācība. Aptuveni 30 m no kūdras ieguves teritorijas atrodas mājas "Moricas" un "Lašupes", kurās ir izvietotas SIA "Pindstrup Latvia" saimnieciskās ēkas, tehnika, notiek kūdras pārkraušana un iekārtota daudzdzīvokļu ēka uzņēmuma darbiniekiem. Ražošanas vajadzībām šajā teritorijā ir uzstādītas 2 degvielas cisternas katra ar 10 m³ tilpumu. Dzeramā ūdensapgādei ir ierīkots artēziskais urbums. Sadzīves notekūdeņi tiek novadīti uz notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas ietaisēm. Ziņojumā norādīts, ka atradnē pastāvīgi tiek nodarbināti 50 cilvēki, bet kūdras ieguves periodā aptuveni 150 cilvēki. SIA "Pindstrup Latvia" esošajai darbībai atradnē "Lielsalas purvs" ir izsniegta Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.VET 8892-07-01 un C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājums Nr.8892-07-03. Sadzīves atkritumi tiek savākti konteineros un uz līguma pamata tos izved atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums. Tehnikas apkopes rezultātā veidojošos bīstamo atkritumu (filtri, atstrādātās eļļas, akumulatori) apsaimniekošanai ir noslēgts līgums ar licencētu apsaimniekotājfirmu. Savukārt plastmasas atkritumu, kas rodas atradnes ekspluatācijas rezultātā, tiek nodoti apsaimniekošanai SIA "Betika DGH".

Produkcijas transportēšanai tiek izmantots valsts 2.šķiras autoceļa V1411 Valdemārpils – Pope posms Cīruļi – Lielsalas - Ģibzde, kas virzās gar ražošanas bāzes teritoriju. Autoceļš V1411 posmā Lielsalas - Ģibzde (aptuveni 5 km) ir ar grants segumu, bet Lielsalas - Cīruļi (aptuveni 7 km) ar melno segumu. Atbilstoši ziņojumā norādītajam, kūdras izvešana notiek virzienā uz Cīruļiem, tālāk nogriežoties pa valsts 1.šķiras autoceļu P125 Talsi – Dundaga – Mazirbe. Ziņojumā norādīts, ka patlaban ceļu tehniskais stāvoklis ir apmierinošs un ierobežojumi nav noteikti. Transportēšanas maršruts virzās caur apdzīvotu vietu Cīruļi, kur tuvākās mājas ir aptuveni 15 m no ceļa, savukārt mājas "Ceļmalkaiņi" ir aptuveni 90 m, "Apeņi" - aptuveni 200 m, "Senči" – aptuveni 130 m no ceļa. Kūdras transportēšanu veic darbadienās visu gadu, vasaras periodā satiksmes intensitāte ir 4 līdz 6 reisi dienā un ziemas periodā 6 līdz 12 reisi dienā (kopumā vidēji 9 transporta vienības dienā). Transportēšanas laikā kūdras kravas tiek apsegtas. Ziņojumā norādīts, ka SIA "Pindstrup Latvia" sadarbojas ar Valdgales pašvaldību ceļu ikdienas uzturēšanā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegta informācija, ka atradnei pieguļošās teritorijas nav blīvi apdzīvotas – tuvākās dzīvojamās mājas "Saliņas" un "Baložkalni" atrodas attiecīgi aptuveni 800 m un 2 km uz rietumiem no atradnes teritorijas, blīvi apdzīvota vieta "Stiklu" ciems - aptuveni 1 km uz rietumiem, savukārt "Līcnieki", "Krūmiņi" un "Svīķi" - uz ziemeļrietumiem attiecīgi aptuveni 2,2 km, 2,5 km un 2,7 km attālumā.

Ziņojumā norādīts, ka kūdras ieguves laukā vienlaikus atradīsies 7 ekskavatori, 6 traktori un 1 lokomotīve, savukārt, transportējot kūdru (vidēji 9 transporta vienības dienā), kravas mašīnas tiek apsegtas. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļautie gaisu piesārņojošo vielu (slāpekļa dioksīds, oglekļa oksīds, cietās daļiņas PM₁₀) izkliedes modelēšanas aprēķini liecina, ka kūdras ieguvē radītais gaisa piesārņojums ir salīdzinoši neliels un normatīvos noteiktās robežvērtības netiks pārsniegtas. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļautā informācija par trokšņa emisiju vidē kūdras izstrādes laikā liecina, ka akustiskā trokšņa normatīvos noteiktā L_{diena} robežvērtība atradnei tuvāko dzīvojamo māju apkārtnē netiks pārsniegta. Ziņojumā norādīts, ka līdz šim sūdzības par SIA "Pindstrup Latvia" darbību nav saņemtas, kā arī norādīts, ka pētījumi par trokšņa radīto ietekmi uz putniem līdz šim arī nav veikti. Līdz ar to, ziņojuma autori norāda, ka nav iespējams izdarīt secinājumus par trokšņa iedarbību, taču trokšņa līmenis aptuveni 200 līdz 250 m attālumā no kūdras ieguves laukiem tiek prognozēts līdz 40 dBA.

Kūdras lauku paplašināšanai paredzētā teritorija, kurai noteiktais lietošanas mērķis ir mežsaimniecības zeme, tieši robežojas ar VAS "Latvijas Valsts meži" īpašumā esošajiem zemesgabaliem ar kadastra Nr.88920020028, 98600070118, 98600110032, 88920070013 un Stiklu speciālās internātskolas apsaimniekošanā esošu zemesgabalu ar kadastra Nr.98600110019. Zemesgabali ar kadastra Nr.98600110032, 98600110019 un 88920070013 ietilpst dabas lieguma "Stiklu purvi" (C, LV0518900) teritorijā. Dabas liegumam "Stiklu purvi" 2006.gadā ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns, kā arī ir spēkā Ministru kabineta 2007.gada 24.jūlija noteikumi Nr.510 "Dabas lieguma "Stiklu purvi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Ziņojumā norādīts, ka paredzētās darbības teritorija robežojas ar dabas lieguma teritorijām, kas noteiktas kā regulējamā režīma, dabas lieguma un dabas parka zonas. Saskaņā ar dabas lieguma "Stiklu purvi" individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos norādīto regulējamā režīma zona ir izveidota, lai nodrošinātu aizsardzību purvainajiem un boreālajiem mežu kompleksiem ar augstu bioloģisko vērtību. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai saglabātu Ziemeļkurzemei raksturīgo purvu un ezeru kompleksu un tur sastopamās īpaši aizsargājamās sugas, kā arī īpaši aizsargājamās biotopus. Savukārt dabas parka zona ir izveidota, lai veicinātu kompleksu dabas vērtību saglabāšanu un mazinātu saimnieciskās darbības ietekmi uz dabas lieguma zonu un regulējamā režīma zonu. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādīts, ka dabas liegums "Stiklu purvi" ir izveidots Rietumlatvijā lielāko augsto purvu kompleksa un tur esošo sugu aizsardzībai. Kūdras lauku paplašināšanai plānotie Sēmes purvs un Trīšautpurvs neietilpst dabas liegumā, bet, kā norādīts ziņojumā, tie veido vienotu Stiklu purvu kompleksu (ietilpst 6 augstie purvi - Vasenieku purvs, Stiklu Dižpurvs, Vanagu purvs, Pumpuru purvs, Zvaguļu purvs, Bērzpurvs, Lūžniekpurvs, kā arī 8 ezeri). Raksturojot dabas liegumu "Stiklu purvi", ziņojumā norādīts, ka tas ir arī iekļauts Starptautiski putniem nozīmīgu vietu sarakstā, teritorijā sastopami 8 Eiropas Padomes biotopu direktīvas 1.pielikumā iekļautie biotopi. Dabas lieguma nozīmīgākās vērtības ir samērā neskartais sūnu purvu komplekss ar īpaši

aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām, no kurām dažām ir nedaudzas atradnes Latvijas teritorijā. Liegumā ir izdalīti 6 dabisko meža biotopu veidi, no kuriem dominē skuju koku dabiskie meža biotopi 45,9 ha platībā (potenciālie – 86,8 ha) un slapjie priežu un bērzu meži 12,1 ha platībā (potenciālie – 23,3 ha), sastopamas 24 sūnaugu, 28 vaskulāro augu, 2 gliemju, 17 kukaiņu, 29 putnu un 8 zīdītājdzīvnieku īpaši aizsargājamās sugas. Dabas liegumā esošie biotopi - purvainie meži, boreālie meži un melnalkšņu staignāji ir iekļauti Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumu Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" pielikumā. Kūdras ieguves teritorijai tuvākās ir īpaši aizsargājamo augu sugu - ciņu mazmeldrs un kailā apaļlape – atradnes. Dabas liegums "Stiklu purvi" ir viena no nedaudzām dižās aslapes atradnēm ārpus piejūras, tajā ir 2 no trim Latvijā sastopamajām daudzstumbra pameldra atradnēm un 1 no trim Lindberga sfagna atradnēm. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētajiem Sēmes purvam un Trīšautpurvam piegulošajās teritorijās atrodas augstā tipa (sūnu) purvi - Zvaguļu purvs, Bērzipurvs, Lūžniekpurvs, Vanagu purvs un Stiklu Dižpurvs, kas ietilpst dabas liegumā. Kūdras atradnei tuvākās ūdenstilpes ir Mazais Kūtiņu ezers, Lielais Kūtiņu ezers, Stūriņezers, Ieriņezers, Maziere, Dižiere, Dziļene, Zutene, Seklene un Velnezers. Ezeri veido vienotu kompleksu ar tiem piegulošo purvu un mežu biotopiem. Tuvākās ūdensteces ir Raķupe (ziemeļos) un Vecieres upe (rietumos), kas uzņem ūdeņus no Salas purva, un Sēmes upe (dienvidaustrumos), kas uzņem ūdeņus no Trīšautpurva. Aptuveni 2,3 km no atradnes "Lielsalas purvs" atrodas Latvijas *Natura 2000* Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija - dabas liegums "Raķupes ieleja", kas ir nozīmīga boreālo mežu, purvainu mežu, melnalkšņu, staignāju, minerālvielām bagātu avotu un avotu purvu, kā arī dažādu īpaši aizsargājamo pļavu biotopu aizsardzības teritorija, kur konstatēts viens no lielākajiem griežu ligzdošanas blīvumiem Kurzemē. Galvenā dabas lieguma "Raķupes ieleja" vērtība ir nepārveidota upes ieleja ar palieņu pļavām, lielu ozolu grupām un lielām kritālām. Ziņojumā netiek prognozēta negatīva ietekme uz šo aizsargājamo teritoriju.

Izpētes teritorijai tuvākais kultūras piemineklis atrodas aptuveni 5,4 km attālumā, līdz ar to paredzētā darbība to neietekmēs.

Raksturojot dabas vērtības kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā, ziņojumā norādīts, ka teritorijā sastopamas augstajiem purviem raksturīgas augu sugas. Tuvāk purva malām ir blīvāks priežu apaugums, purva bērzi sastopami izklaidus. Teritorijas ziemeļu daļa (Sēmes purvs) ir klaja, vidusdaļa ir ar minerālzemes salām, bet dienvidu daļa (Trīšautpurvs) arī ir klaja. Sēmes purva ziemeļu daļā sastopamas nedaudzas lāmas ar pastāvīgu ūdens līmeni, bet minerālzemes salas apaugušas ar priežu mežu ar skraju zemsedzi. Ziņojumā norādīts, ka kūdras ieguvei paredzētā teritorija no dabas lieguma "Stiklu purvi" ir norobežota ar minerālzemes joslu. Sēmes purvam raksturīgas ir izklaidus augošas, retas purva priedes, kuras nepārsniedz 10% pārklājuma un 2 m augstumu. Veidotā meliorācijas grāvju sistēma ir veicinājusi priežu apauguma veidošanos purvu teritorijas austrumu daļā. Savukārt Trīšautpurvs ir staignāks un klajāks. Nelielās platībās Trīšautpurva ziemeļu un ziemeļrietumu daļā ir izdalāms biotops – degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai jau noris dabiskā atjaunošanās. Kūdras ieguvei paredzētās teritorijas potenciālo botānisko vērtību palielina arī šeit piemērotās dzīvotnes ciņu mazmeldram, kas ir salīdzinoši bieži konstatējams apkārtnes purvos. Sēmes purvs un Trīšautpurvs labi līdz vidēji reprezentatīvi atbilst Eiropā prioritāri īpaši aizsargājamam biotopu

veidam – neskarti augstie purvi. Ziņojuma autori norāda, ka darbība plānota teritorijā, kas kā maz ietekmēts purvu un purvainu mežu biotopu komplekss veido piemērotas dzīvotnes ar purviem un purvainiem mežiem saistītām rūpuļu, abinieku, bezmugurkaulnieku, zīdītājdzīvnieku un putnu sugām, nodrošinot to uzturēšanās, vairošanās un migrācijas iespējas. Līdz ar to, ierīkojot kūdras laukus, tiks iznīcināti sūnu purvu un purvainu mežu biotopi vismaz 301 ha platībā. Paredzētās darbības teritorija kopā ar dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju ir iekļauta putnu aizsardzībai starptautiski nozīmīgo vietu sarakstā. Dabas lieguma purvi kopā ar Sēmes purvu un Trīšautpurvu veido mozaīkveida mitraini, kurā dzīvojošo putnu sugas ir savstarpējā kontaktā.

Ziņojumam pievienotajā dabas vērtību ekspertes atzinumā norādīts, ka Sēmes un Trīšautpurvā novērotas vismaz 8 Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas, teritorijā sastopami augsto purvu biotopi, kuru kvalitāte labi līdz vidēji reprezentatīvi atbilst kritērijiem, lai tos atzītu par Eiropā īpaši aizsargājamu biotopu veidiem – neskarti augstie purvi un purvainie meži, kā arī fragmentāri sastopams biotops – degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās. Sēmes purva bioloģiskā vērtība saistāma ar dabisku un mazskartu purvu biotopu kompleksu esamību un tiešu robežošanos ar dabas liegumu "Stiklu purvi". Eksperte norāda, ka apsekotajās platībās netika konstatēta īpaši aizsargājamo augu sugu atradņu esamība, vienlaikus atzīmējot, ka teritorijas izpētes laiks un sezona apgrūtināja atradņu konstatēšanu. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā netika fiksēti dabisko meža biotopu nogabali vai to daļas un nav izveidoti mikroliegumi. Izpētes teritorijas tuvumā dabas liegumā konstatēti biotopi - purvainie meži, boreālie meži un neskarti augstie purvi, kas iekļauti Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumu Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" pielikumā. Eksperte uzskata, ka kūdras ieguve Sēmes purvā un Trīšautpurvā var ietekmēt dabas lieguma "Stiklu purvi" uzturēšanas un apsaimniekošanas pasākumu sekmīgu izpildi, kūdras lauku nosusināšanas grāvju sistēma var ietekmēt apkārtējo teritoriju hidroloģisko režīmu, kas izpaudīsies kā purvainu/mitru mežu tipu platību samazināšanos, t.i., var veicināt vai izraisīt piegulošo dabas lieguma "Stiklu purvi" mežu augšanas apstākļu susināšanos, vienlaikus norādot, ka robežojošie meži atrodas galvenokārt uz sausām minerālaugsnēm, līdz ar to:

- eksperte neprognozē būtiskas biotopu vērtību degradējošas izmaiņas sugu sastāvā, kā arī norāda, ka, atstājot neskartas purvu malas, minerālsalas, neskartas platības ap tām un neskartas platības ar plānu kūdras slāni, ietekme uz dabas liegumu "Stiklu purvi" uzskatāma par nebūtisku;
- kūdras ieguves lauki samazinās dabas liegumos "Stiklu purvi" un "Raķupes ieleja" dzīvojošo putnu barošanās, atpūtas un slēptuvju vietas, taču, ņemot vērā, ka blakus esošajā Salas (Lielsalas) purvā ieguve notiek kopš 1970.gada un ir ierīkota nepieciešamā infrastruktūra, eksperte norāda, ka kūdras ieguves lauku paplašināšana ir pieļaujama, jo apkārtnes fauna ir pieradusi pie cilvēka klātbūtnes un dzīvnieku migrācija netiks būtiski ietekmēta;
- eksperte uzskata, ka, uzsākot ieguvī jaunā atradnē, videi tiktu nodarīti lielāki zaudējumi, nekā turpinot ieguvī Sēmes purvā;
- eksperte norāda, ka SIA "Pindstrup Latvia" savā darbībā jāievēro medņu mikrolieguma prasības;
- izstrādātie kūdras lauki jāreklamē, apmežojot tos un veidojot nelielas ūdenstilpes, kā arī jāaizdambē grāvji, kas vairs nav nepieciešami kūdras izstrādei;

- ekspertes atzinumā atzīmēts, ka kūdras lauku paplašināšana saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumos Nr.213 "Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu" noteiktajiem kritērijiem būtiski neapdraud īpaši aizsargājamās sugas, biotopus un to aizņemtās platības, bet vienlaikus arī norādīts, ka SIA "Pindstrup Latvia" jābūt gataviem pārtraukt vai ierobežot kūdras ieguvu, vai veikt papildus kompensējošos pasākumus, ja tiks novērotas nelabvēlīgas ietekmes uz apkārtnes dabas vērtībām.

Ziņojumam pievienotajā eksperta atzinumā par apkārtnes ornitoloģisko daudzveidību norādīts, ka kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas ornitoloģiskā apsekošana pamatā notika 2005.gadā, izstrādājot dabas lieguma "Stiklu purvi" dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plānu un individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus. Apsekošanas laikā dabas liegumā "Stiklu purvi" tika konstatētas 29 Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas, no tām kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā – 12 (rubenis 2 – 4 gaiļi, mednis divas riestu daļas ar 4 gaiļiem, mežirbe atsevišķās vietās, dzērve 2 pāri, dzeltenais tārtiņš 1 pāris, purva tilbīte 2 pāri, bikšainais apogs 1 pāris, vakarlēpis 1 – 2 pāri, pelēkā dzilna atsevišķās vietās purva malas 1-2 zonā, melnā dzilna 1 pāris, brūnā čakste 1 – 2 pāri, lielā čakste 1 – 2 pāri). Atzinumā norādīts, ka šobrīd Latvijā ir noteikta 71 putniem starptautiski nozīmīga vieta, viena no tām dabas liegums "Stiklu purvi" ar neredz izmainītām robežām, kurās ietilpst Lielsalas purva dienvidu atzars – Sēmes purvs un Trīšautpurvs. Šajos purvos ligzdojošo putnu teritorijas nosacīti saskaras, jo purvi viens no otra atdalīti ar salīdzinoši šaurām mineralizētām meža joslām. Eksperts norāda, ka dzeltenajam tārtiņam, purva tilbītei un lielajai čakstei šo atradni Latvijas apstākļos jāuzskata ne vien par ļoti izolētu, bet arī par lielāko un nozīmīgāko Kurzemē. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētā teritorija rietumdaļā robežojas ar medņu rieta vienu mikroliegumu un austrumdaļā ar medņu rieta viena mikrolieguma buferzonu. Eksperts norāda, ka viņam nezināmu iemeslu dēļ mikroliegums, kas robežojas ar kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju, nav izveidots visam rietam, bet tikai pusei – tā rietumu daļai. Eksperts prognozē, ka plānotā kūdras lauku paplašināšana radīs:

- būtisku negatīvu ietekmi īpaši aizsargājamai putnu sugai mednim – izzudīs rietis, kas robežojas ar plānotajiem kūdras laukiem, tādējādi radot tiešu negatīvu ietekmi uz Latvijas *Natura 2000* Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā - dabas liegumā "Stiklu purvi" – mītošo sugu - medni, samazinot to skaitu vismaz par 5 īpatņiem, kā arī, samazinoties piemērota biotopa platībai, tiks ietekmēti arī otrs medņu rietis vismaz diviem medņu gaiļiem ("Stiklu purvi" novērtēti ar 8 gaiļiem);
- meliorācija radīs negatīvu ietekmi (slapjo biotopu izsūsēšana) ilgstošā laika periodā ievērojamos apmēros uz putnu sugu – medni;
- būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamai putnu sugai dzeltenajam tārtiņam, jo pilnībā izzudīs ligzdošanas teritorija ("Stiklu purvi" novērtēti ar 14 pāriem);
- būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamai putnu sugai purva tilbītei ("Stiklu purvi" novērtēti ar 15 - 30 pāriem), jo pilnībā izzudīs divas ligzdošanas teritorijas;
- būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamai putnu sugai bikšainajam apogam ("Stiklu purvi" novērtēti ar ne mazāk kā 9 pāriem), jo izzudīs 11,1% no ligzdošanas teritorijas;

- būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamai putnu sugai lielajai čakstei ("Stiklu purvi" novērtēti ar 3 – 5 pāriem), jo izzudīs ligzdošanas teritorija, gan dabas lieguma "Stiklu purvi" populācijai, gan Latvijas populācijai kopumā.

Ornitologa atzinumā uzsvērts, ka kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā konstatētās vēl 7 Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas ligzdotājas liecina par šīs teritorijas vērtību un nozīmību putniem nozīmīgas vietas "Stiklu purvi" ornitofaunai. Ornitologa atzinumā norādīts, ka, ņemot vērā kūdras ieguves paplašināšanai paredzētās teritorijas izvietojumu (iestiepjas Natura 2000 teritorijā, tādējādi radot apdraudējumu Natura 2000 teritorijas viengabalainībai no aizsargātības un traucējuma faktora viedokļa, rodas tās fragmentācijas riski, kas jebkurai dabas teritorijai ir nevēlami) un tajā dzīvojošās īpaši aizsargājamās putnu sugas, kuru dzīvotne jeb biotops tiks izmainīts tādā mērā, ka vairs tām kā dzīvotnes nederēs (daudzas no sugām ir visai šauri specializētas konkrētiem biotopiem, kuru platības sarūk arī citviet), nav saskatāmi pasākumi vai risinājumi, kas palīdzētu novērst vai mazināt paredzētās darbības nelabvēlīgo ietekmi.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegta informācija, ka, izvērtējot esošo situāciju, lai novērstu nosusināšanas tīkla iespējamo ietekmi uz dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju, biotopiem un arī medņu dzīvotnēm, sākotnēji plānotā ieguves platība un novadgrāvju tīkls ir ievērojami samazināti – no kūdras ieguves platībām ir izslēgtas minerālsaliņas un minerālzemes joslas, kuru apaugums veido vecāku priežu apaugumu starp jaunākajām audzēm, kuras savukārt aptver medņiem mazāk piemēroti biotopi, un ievērojami saīsināti arī novadgrāvju kopgarums, kas iet paralēli lieguma teritorijai. Kūdras ieguves laukus un nosusināšanas grāvjus plānots ierīkot aptuveni 210 līdz 770 m attālumā no medņu mikrolieguma teritorijas, proti, kūdras ieguve plānota aptuveni 210 līdz 770 m attālumā no dabas lieguma robežas, neplānojot darbību mednim piemērotās teritorijās, tādējādi maksimāli novēršot iespējamo traucējumu. Savukārt, ņemot vērā iespējamo trokšņa ietekmi uz medņu riestu, kūdras ieguve tiek plānota no maija līdz novembrim tikai dienas laikā no plkst. 7 līdz 19. Vienlaikus ziņojuma autori norāda, ka izstrādes lauku tuvumā esošo riestu monitorings nav veikts, līdz ar to nevar viennozīmīgi apgalvot, ka riests izzudīs. Ziņojuma autori norāda, ka paredzētās darbības rezultātā tiks iznīcināta daļa biotopu kūdras ieguves teritorijā, kurus apdzīvo vai izmanto kā barošanās teritoriju ornitologa atzinumā minētās putnu sugas, kas galvenokārt sastopamas dabas lieguma teritorijā, taču, ievērojot sezonālus liegumus kūdras lauku izstrādei, nelabvēlīgo ietekmi uz putnu populācijām iespējams maksimāli samazināt, kā arī, rekultivējot izstrādātos kūdras laukus, var iegūt vai atgūt putniem piemērotas platības. Ziņojuma autori to pamato ar izstrādātajos Lielsalas purva kūdras laukos notiekošo purva veģetācijas un hidroloģiskā režīma atjaunošanos – ir izveidojušās plašas, pārskatāmas purvu teritorijas, kas piemērotas putnu dzīvotnēm. Turpretī eksperts – ornitologs savā atzinumā norāda, ka nav saskatāmi pasākumi vai risinājumi, kas palīdzētu novērst vai mazināt paredzētās darbības nelabvēlīgo ietekmi.

Ziņojumā norādīts, ka dabas lieguma "Stiklu purvi" Dabas aizsardzības plānā ir priekšlikums iekļaut kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju dabas lieguma teritorijā; eksperti, kas piedalījās plāna sagatavošanā, savas kompetences ietvaros norādījuši uz dabas vērtībām kūdras lauku paplašināšanai plānotajā teritorijā, kuru iznīcināšana visticamāk negatīvi ietekmēs liegumā esošos biotopus, kā arī, ņemot vērā, ka Sēmes purvs atrodas samērā dabiskā stāvoklī un teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamo putnu sugas, tiek secināts, ka Sēmes purvs ir svarīga dabas lieguma

”Stiklu purvi” sastāvdaļa; pakļaujot šo teritoriju kūdras izstrādei, zudīs pašlaik tur ligzdojošo putnu atradnes; melioratīvie pasākumi veicinās fitocenožu un biotopu degradāciju dabas liegumā ”Stiklu purvi”. Dabas aizsardzības plānā noteikts, ka teritorijai, kurā paredzēta kūdras ieguve, jāveic ietekmes uz vidi novērtējums un jāizstrādā nosacījumi saimnieciskās darbības ietekmes mazināšanai – nosakot mikroliegumus putnu ligzdošanas vietās, aizsargzonas ap saliņām, aizliedzot rakt lieguma robežu tuvumā lielos novadgrāvjus u.c.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegta informācija, ka Eiropas Komisija 2007.gada 27.jūnija formālajā paziņojumā pārkāpuma procedūras lietā Nr.2007/2189 norādījusi, ka Latvija nav izpildījusi direktīvas ”Par savvaļas putnu aizsardzību” 4.panta 1. un 2.punkta prasības - Latvija nav klasificējusi kā īpaši aizsargājamas dabas teritorijas tās platības, kuras būtu vispiemērotākās, lai aizsargātu migrējošo putnu sugas, kas regulāri sastopamas Latvijā. 2007.gada 28.augustā Ministru kabinets apstiprināja Latvijas Republikas nostāju, ar kuru apņēmas līdz 2010.gada 1.februārim izvērtēt šo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežas un atbilstoši izvērtējuma rezultātiem līdz 2011.gada 1.februārim sagatavot normatīvo aktu grozījumus, ja tādi būs nepieciešami. Ziņojumā norādīts, ka saskaņā ar Vides ministrijas sniegto informāciju, lai izvērtētu Eiropas Komisijas paziņojumā minēto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un putniem nozīmīgo vietu aizsardzības līmeni un šajās teritorijās sastopamo putnu sugu aizsardzības statusu, Latvijas Dabas fonds realizē projektu ”Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību izpildes nodrošināšana Latvijā”. Projekta galvenais uzdevums ir sniegt zinātniski pamatotas rekomendācijas paziņojumā minēto teritoriju aizsardzības režīma nodrošināšanai, tai skaitā robežu grozījumu nepieciešamībai. Atbilstoši ziņojumā norādītajam, lēmums par dabas lieguma ”Stiklu purvi” robežu izmaiņām tiks pieņemts līdz 2010.gada 1.februārim.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegto informāciju paredzētās darbība tiek plānota tā, lai tiešā veidā netiktu apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija - dabas liegums ”Stiklu purvi” - iznīcinātas īpaši aizsargājamas augu sugas un īpaši aizsargājami biotopi, jo nosusināšanas sistēmu plānots iekārtot tā, lai to ietekmes zona neskartu dabas lieguma ”Stiklu purvi” teritoriju. Līdz ar to ziņojumā netiek prognozēts, ka kūdras ieguve apdraudēs augu sugu eksistenci kā raksturīgu biotopa sastāvdaļu dabas liegumā un nav paredzama sugu izplatības areāla samazināšanās. Ziņojumā norādīts, ka augu sugu dzīvotnes ir pietiekami lielas un tādas arī saglabāsies, biotopu dabiskais izplatības areāls un platības dabas liegumā ir stabilas. Ziņojumā norādīts, ka netiks apdraudēti dabas lieguma ”Stiklu purvi” Dabas aizsardzības plānā izvirzītie teritorijas apsaimniekošanas mērķi – saglabāts vienots mitrāju komplekss ar purvu, ezeru un slapjo mežu biotopiem un šeit tipisko Piejūras zemienes un Ziemeļkurzemes veģētāciju kā dzīvotni zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku sugām. Paredzētā darbība tieši neskar medņu riesta mikroliegumu teritorijas un noteiktās buferzonas ap tiem, taču paredzētās darbības rezultātā izzudīs piemērots biotops 5 medņu īpatņiem, ligzdošanas teritorija dzeltenā tārtiņa 1 pārim, divas ligzdošanas teritorijas purva tilbītei, dzērvei un vakarlēpim, viena līdz divas ligzdošanas teritorijas lielajai čakstei, barošanās teritorija bikšainajam apogam. Ziņojuma autori norāda, ka īpaši aizsargājamo sugu un biotopu labvēlības nodrošināšanai to dzīvotnēs var noteikt mikroliegumus, atbilstoši mikroliegumu izveidošanas kārtībai. Pieņemot to, ka pastāv šaubas, vai nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Natura 2000 teritorijas viengabalainību saistībā ar paredzēto darbību, SIA

"Pindstrup Latvia" nepieciešamības gadījumā ir gatava paredzēt un īstenot kompensējošos pasākumus saskaņā ar likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" noteikto. Šie jautājumi vērtējami kontekstā ar ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātu izvērtējumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem.

4. Izvērtētā dokumentācija.

- Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes 2007.gada 20.decembra ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā izvērtējuma rezultāts un tam pievienotie materiāli – 24 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2008.gada 10.janvāra lēmums Nr.17 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu paredzētajai darbībai – 4 lapas.
- SIA "Firma L4", kas saskaņā ar 2008.gada 2.jūlijā noslēgto līgumu Nr.2008-G/795-01 pārstāv SIA "Pindstrup Latvia" intereses, 2008.gada 14.jūlija iesniegums Nr.942 ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādei kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē "Lielsalas purvs" Valdgales pagastā un tam pievienotie materiāli – 5 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2008.gada 5.augusta Programma ietekmes uz vidi novērtējumam kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajonā, Valdgales pagastā – 6 lapas.
- Kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums, 1 sējums, 219 lapas.
- Kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma kopsavilkums, 1 sējums, 23 lapas.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma 2008.gada 10.decembra sabiedriskās apspriedes protokols – 10 lapas.
- Latvijas Dabas fonda 2008.gada 11.decembra vēstule Nr.1-52/305 saistībā ar paredzēto darbību – 4 lapas.
- Latvijas Ornitoloģijas biedrības 2008.gada 12.decembra vēstule Nr.LOB2008/134 saistībā ar paredzēto darbību – 5 lapas.
- Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes 2008.gada 12.decembra atzinums par darba ziņojumu (vēstules Nr.9.5.-31.2/186) – 2 lapas.
- Dabas aizsardzības pārvaldes 2008.gada 15.decembra vēstule Nr.4.2/12 saistībā ar paredzēto darbību – 1 lapa.
- SIA "Firma L4" 2008.gada 17.decembrī ar pavadvēstuli Nr.1577 iesniegtie darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas rezultāti – 19 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 16.janvāra atzinums par SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 12 lapas.
- J.Nusbauma 2009.gada 21.janvāra vēstule saistībā ar paredzēto darbību – 2 lapas.
- Kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums, 1 sējums, 270 lapas.

- Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes 2009.gada 16.decembra atzinums par noslēguma ziņojumu (vēstules Nr.9.5.-31.2/443) – 1 lapa.
- Latvijas Ornitoloģijas biedrības 2009.gada 23.decembra vēstule Nr.LOB2009/189 saistībā ar paredzēto darbību – 1 lapa.
- Dabas aizsardzības pārvaldes Slīteres nacionālā parka administrācijas 2009.gada 23.decembra vēstule Nr.S1.12-211 saistībā ar paredzēto darbību – 1 lapa.
- Vides ministrijas 2010.gada 18.janvāra vēstule Nr.3-04/191 saistībā ar paredzēto darbību – 3 lapas.

5. Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tai skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti) un to izvērtējums

Informatīvie materiāli par kūdras ieguves lauku paplašināšanu atradnē "Lielsalas purvs" bija pieejami: SIA "Pindstrup Latvia", Krišjāņa Valdemāra ielā 17, Talsos; Valdgales pagasta padomē, "Pagastmājā", Pūnās, Valdgales pagastā, Talsu rajonā; Valsts vides dienesta Ventspils reģionālajā vides pārvaldē, Dārzu ielā 2, Ventspilī un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, kā arī informācija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika publicēta plašsaziņas līdzekļos.

Tā kā likumdošanā noteiktajā termiņā netika saņemti rakstiski pieprasījumi nodrošināt paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriedi, tad, pamatojoties uz SIA "Firma L4", kas saskaņā ar 2008.gada 2.jūlijā noslēgto līgumu Nr.2008-G/795-01 pārstāv SIA "Pindstrup Latvia" intereses, 2008.gada 14.jūlija iesniegumu, Vides pārraudzības valsts birojs sagatavoja un 2008.gada 5.augustā izsniedza Programmu ietekmes uz vidi novērtējumam kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajonā, Valdgales pagastā.

SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu sagatavoja SIA "Firma L4" un 2008.gada 21.novembrī to iesniedza izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojā. Darba ziņojums par paredzēto darbību sabiedrībai bija pieejams: SIA "Pindstrup Latvia", Krišjāņa Valdemāra ielā 17, Talsos; Valdgales pagasta padomē, "Pagastmājā", Pūnās, Valdgales pagastā, Talsu rajonā; Valsts vides dienesta Ventspils reģionālajā vides pārvaldē, Dārzu ielā 2, Ventspilī un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, kā arī informācija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika publicēta plašsaziņas līdzekļos.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādīts, ka, lai apzinātu vietējo iedzīvotāju viedokli par plānoto kūdras lauku paplašināšanu, ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros 2008.gada oktobrī tika veikta tuvāko māju iedzīvotāju aptauja. Tiešajās intervijās tika aptaujāti 15 iedzīvotāji. Visi aptaujātie bija informēti par SIA "Pindstrup Latvia" darbību atradnē "Lielsalas purvs" un pauda pozitīvu attieksmi saistībā ar to. Iebildumi netika izteikti arī saistībā ar transporta kustību autoceļa posmā Lielsalas – Cīruļi. Kā galveno pozitīvo aspektu visi aptaujātie minēja darba vietu nodrošinājumu un pastāvīgus ienākumus. Aptaujātie pauda atbalstu kūdras lauku paplašināšanai. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādīts, ka Valdgales pašvaldība atbalsta SIA "Pindstrup Latvia" plānoto kūdras lauku paplašināšanu, kā arī

norādīts, ka jau dabas lieguma "Stiklu purvi" dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plāna un individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu izstrādes laikā pašvaldība iebildusi pret potenciālo dabas lieguma paplašināšanu Sēmes purvā, nosakot mikroliegumus putnu ligzdošanas vietās, aizsargzonas ap salinām, aizliegumu rakt lielos novadus dabas lieguma robežu tuvumā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2008.gada 10.decembrī Valdgales pagasta Tautas namā, "Pūņās", Valdgales pagastā, Talsu rajonā. Valdgales pagastā likumdošanā paredzēto iespēju piedalīties darba ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā izmantoja 12 interesenti. Valdgales pagasta padomes priekšsēdētāja atklāja sanāksmi, norādot, ka pašvaldība neiebilst pret kūdras lauku paplašināšanu, un norādīja, ka šobrīd pašvaldībai nav nekādu pretenziju pret SIA "Pindstrup Latvia" darbību kūdras ieguves teritorijā. Valdgales pagasta padomes priekšsēdētāja uzsvēra, ka kūdras lauka paplašināšana nodrošinās darba vietas ne tikai pagasta, bet arī rajona iedzīvotājiem. Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes pārstāve interesējās, kur tiks novadīti ūdeņi no kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas – esošajos grāvjos vai tiks rakti jauni grāvji, kur paredzēts ierīkot nosēdbaseinus suspendēto vielu izgulsnēšanai. Valdgales pagasta padomes pārstāve vaicāja, kādu ietekmi paredzētā darbība atstās uz autoceļiem, kādēļ kūdras izvešana patlaban notiek naktīs un vai netiek pārsniegts uz autoceļiem pieļautais autotransporta līdzekļu svars.

Darba ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma:

Latvijas Dabas fonda (LDF) vēstuli, kurā pausts viedoklis par paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām gan darbībai paredzētajā teritorijā, gan tai piegulošajā "Natura 2000" teritorijā. Latvijas Dabas fonds uzskata, ka Latvijas valstij ir jānodrošina putniem nozīmīgās vietas aizsardzība un arī līdz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statusa noteikšanai Sēmes purvam un Trīšautpurvam nav pieļaujamas tajos darbības, kas var nelabvēlīgi ietekmēt īpaši aizsargājamās biotopus un sugas. Vēstulē norādīts, ka Eiropas Komisija ir ierosinājusi pārkāpuma procedūru pret Latvijas valsti, kur viens no pārkāpumiem ir nenodrošinātais aizsardzības statuss daļai no putniem nozīmīgās vietas "Stikli". Savukārt pēc Vides ministrijas pasūtījuma Latvijas Dabas fonds 2008.gadā uzsāka šo teritoriju pārbaudi. Vēstulē norādīts, ka, lai gan projekts vēl nav pabeigts, jau šobrīd Latvijas Dabas fonda rīcībā ir pietiekama informācija, lai uzskatītu kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas neiekļaušanu "Natura 2000" teritorijā "Stiklu purvi" par nepamatotu, tāpēc tiek gatavots un Vides ministrijā tiks iesniegts pieteikums dabas lieguma "Stiklu purvi" robežas grozīšanai. Vēstulē ir norādīts uz darba ziņojumā sniegtās informācijas nepilnībām un secinājumiem, kas neatbilst sniegtajai informācijai. Vēstulē norādīts tas, ka medņu riesti ir aizauguši un turpina aizaugt līdzšinējo hidroloģisko izmaiņu rezultātā, kuru radījusi meliorācija un, iespējams, kūdras ieguve piegulošajās teritorijās. Vēstules autori norāda, ka riesta sezonas laikā medņu gaiļi arī dienas laikā uzturas tuvu riestam, bet vistas riesta tuvumā ligzdo un vadā mazuļus, kā arī uzskata, ka, iznīcinot spilvju audzes un jaunās purva priedītes, tiks nopietni apdraudēta medņu populācija. Vēstulē norādīts, ka ziņojuma autori ir neveiksmīgi salīdzinājuši izstrādei paredzēto teritoriju ar Sedas purvu attiecībā uz putniem piemērotu biotopu atjaunošanās

iespējām, jo augstais purvs šeit neatjaunosies, līdz ar to putnu sugas tur būs ļoti atšķirīgas no pašreizējām un teritorija vairs nenodrošinās to sugu aizsardzību, kuras tur ir sastopamas patlaban.

1. Latvijas Ornitoloģijas biedrības (LOB) vēstuli, kurā kategoriski iebilsts pret paredzēto darbību putniem nozīmīgas vietas robežās, kā arī norādīts, ka ieguvei paredzētā teritorija ir iekļaujama dabas liegumā "Stiklu purvi". Latvijas Ornitoloģijas biedrība uzskata, ka darba ziņojumā ietekme uz "Natura 2000" teritorijas "Stiklu purvi" ekoloģisko integritāti un aizsardzības mērķiem nav novērtēta objektīvi, balstīta uz nepilnīgiem datiem un secinājumi neatbilst ziņojumā sniegtajai informācijai. Latvijas Ornitoloģijas biedrības vēstulē norādīts, ka Eiropas Komisija dabas liegumu "Stiklu purvi" uzskata par nepietiekami aizsargātu un 2007.gadā ir nosūtījusi brīdinājumu Latvijai par nepietiekamu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izveidošanu savvaļas putnu aizsardzībai. Vēstulē vērsta uzmanība uz to, ka gar kūdras ieguvei paredzēto teritoriju dabas lieguma robežās atrodas iespējams hidroloģisku izmaiņu riskam pakļauti un jutīgi mitrāju biotopi, kas iekļauti prioritāro biotopu sarakstā, kā arī norādīts, ja nav droši zināms, vai paredzētā darbība neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz "Natura 2000" teritoriju, tās integritāti un biotopiem vai sugām, kuru saglabāšanai tā izveidota, jāievēro piesardzības princips.

Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes atzinumu par darba ziņojumu, kurā norādīts uz darba ziņojumā sniegtās informācijas nepilnībām un secinājumiem, kas neatbilst sniegtajai informācijai. Atzinumā norādīts, ka ziņojums jāpapildina ar trokšņa ietekmes izvērtējumu uz putniem, hidroloģiskā režīma izmaiņu ietekmi uz tuvāko "Natura 2000" teritorijas daļu, jākonkretizē plānotie rekultivācijas pasākumi, ietekmes būtiskuma novērtējumā jāietver tiešo, netiešo un sekundāro ietekmi, jānovērtē iespējamie vides riski un jāizstrādā priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes mazināšanai un novēršanai.

2. Dabas aizsardzības pārvaldes vēstuli, kurā norādīts, ka, izstrādājot dabas aizsardzības plānu dabas liegumam "Stiklu purvi", eksperti novērtēja arī ārpus lieguma teritorijas esošo Sēmes purva dienvidu daļu (Semspurvs un Trīšautpurvs) saistībā ar iespējamo kūdras ieguves lauku Lielsalas purva atradnē. Vairāki neatkarīgi eksperti konstatēja, ka šajā teritorijā ir nozīmīgas dabas aizsardzības vērtības - Sēmes purvs ārpus lieguma teritorijas ir ļoti vērtīgs gan kā vienots purvu komplekss, gan nozīmīgs atsevišķām putnu sugām. Dabas lieguma "Stiklu purvi" dabas aizsardzības plānā iekļauta informācija, ka rūpnieciski neskartā Sēmes purva daļa ir svarīga dabas lieguma sastāvdaļa. Ņemot vērā Lielsalas purva teritorijas nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, tika izvirzīts priekšlikums paplašināt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju "Stiklu purvi", iekļaujot kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju dabas lieguma sastāvā, tādējādi paplašinot "Natura 2000" teritoriju, taču, ņemot vērā Valdgales pagasta pašvaldības un SIA "Pindstrup Latvia" iebildumus, šī teritorija netika iekļauta īpaši aizsargājamā dabas teritorijā "Stiklu purvi". Dabas aizsardzības pārvaldes vēstulē norādīts, ka tolaik kūdras ieguvējs neplānoja kūdras ieguvi tālāk par minerālzemes salām. Savukārt eksperts dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā atzina, ka purva izstrādi varētu sarežģīt minerālzemes, kuru uzrakšana varētu veicināt gruntsūdens līmeņa pazemināšanos apkārtējā teritorijā, kas veicinātu visa apkārtējā purva kompleksa, tai skaitā, "Natura 2000" teritorijas, degradāciju, kā arī ūdens līmeņa samazināšanos akās neprognozējamā attālumā no kūdras izstrādes vietas. Pamatojoties uz ietekmes uz vidi novērtējumā sniegto informāciju un informāciju, kas tika iegūta dabas aizsardzības plāna izstrādē, Dabas aizsardzības pārvalde neatbalsta kūdras ieguvi Trīšautpurvā.

Vides pārraudzības valsts birojs, ņemot vērā sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtos vērtējumus, institūciju komentārus un priekšlikumus, izvērtēja darba ziņojuma atbilstību programmā izvirzītajām prasībām, sagatavoja un 2009.gada 16.janvārī izsniedza atzinumu par SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu rajona Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, pievienojot tam arī visas saņemtās vēstules. Atzinumā par darba ziņojumu tika norādīts, kāda ziņojumā iekļautā informācija papildināma un precizējama, lai noslēguma ziņojums atbilstu izsniegtās programmas un spēkā esošās likumdošanas prasībām.

Pēc atzinuma par darba ziņojumu izsniegšanas tika saņemta J.Nusbauma vēstule, kurā izteikts viedoklis saistībā ar paredzēto darbību. J.Nusbaums uzskata, ka, ņemot vērā visus plānotos pasākumus ietekmes samazināšanai (tai skaitā grāvju tīkla pārkārtošana, samazinot to garumu, lauku atvirzīšana 50 līdz 300 m no lieguma robežas, salīņu izslēgšana no ieguves teritorijas) un balstoties uz detālās izpētes materiāliem, nosusināšana neietekmēs lieguma platības. Vēstules autors norāda, ka bažas par purvu nostrādes briesmām esot pārspīlētas un tādējādi neradot interesi par

nostrādāto purvu platību atjaunošanu, neesot pētījumu un metodikas platību renaturalizācijai, kā arī šai jomā neesot sadarbības ar AS "Latvijas Valsts meži". J.Nusbaums norāda, ka viņaprāt Latvijas purvu izmantošana un aizsardzība pašlaik notiek haotiski – nav purvu izmantošanas un aizsardzības koncepcijas, jo patlaban dažāda veida liegumos Latvijā esot ap 120 tūkstošiem ha purvu un ap 200 tūkstošiem ha vēl neskartu purvu teritoriju, un ļoti pozitīvi vērtē Dabas aizsardzības pārvaldes priekšlikumu par kūdras ieguvi teritorijas ziemeļu daļā. Vēstules autors uzskata, ka saimnieciskā darbība nevis jāaizliedz, bet gan, atbilstoši dabas lieguma "Stiklu purvi" dabas aizsardzības plānā atzīmētajam, jāveido mikroliegumi putnu ligzdošanas vietās, jāveido aizsargjoslas ap salīnām, jāatstāj neskartus lielos novadus lieguma tuvumā, kā arī jāveic citi pasākumi ietekmes mazināšanai. Vēstules autors norāda, ka arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā tiek rekomendēts iegūt kūdru jau iesāktajās atradnēs un neplānot neskartu purvu izmantošanu.

Ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja un institūciju izteiktās prasības un priekšlikumus, tika sagatavots un 2009.gada 30.novembrī iesniegts izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojā SIA "Pindstrup Latvia" kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums. Ņemot vērā darba ziņojuma izvērtējuma rezultātus, noslēguma ziņojuma atsevišķās nodaļās ir ietverta precizēta un papildus informācija, kā arī pievienota atzinuma par darba ziņojumu prasību izpildes analīze. Noslēguma ziņojums sabiedrībai bija pieejams: SIA "Pindstrup Latvia", Krišjāņa Valdemāra ielā 17, Talsos; Valdgales pagasta padomē, "Pagastmājā", Pūnās, Valdgales pagastā, Talsu rajonā; Valsts vides dienesta Ventspils reģionālajā vides pārvaldē, Dārzu ielā 2, Ventspilī un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, kā arī internetvietnē www.l4.lv un www.vidm.gov.lv/ivnvb.

Noslēguma ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma:

1. Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes atzinumu par noslēguma ziņojumu, kurā norādīts, ka, sagatavojot noslēguma ziņojumu, ir ņemtas vērā Valsts Vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes

rekomendācijas – noslēguma ziņojumā ir iekļauti atradnes rekultivācijas iespējamie risinājumi, ir veikts darbības ietekmes būtiskuma izvērtējums, izvērtēti iespējamie riski un ietverti ietekmi mazinošie pasākumi.

2. Latvijas Ornitoloģijas biedrības vēstuli, kurā norādīts, ka paredzētā darbība ir pretrunā ar putniem nozīmīgas vietas "Stikli" un Natura 2000 dabas lieguma "Stiklu purvi" saglabāšanas un aizsardzības mērķiem un nav pieļaujama. Vēstulē norādīts, ka Latvijas Ornitoloģijas biedrība rīkosies savas kompetences un iespēju robežās, lai novērstu putniem nozīmīgās vietas "Stikli" un Natura 2000 dabas lieguma "Stiklu purvi" teritorijas degradāciju un iznīcināšanu.

3. Dabas aizsardzības pārvaldes Slīteres nacionālā parka administrācijas vēstuli, kurā norādīts, ka Latvijas Dabas fonds 2008. un 2009.gadā projekta "Putnu direktīva" ietvaros ir izvērtējis dabas lieguma "Stiklu purvi" un putniem nozīmīgās vietas "Stikli" robežas, analizējot pieejamos datus par īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijām, īpaši aizsargājamiem biotopiem un papildus lauku apsekojumu rezultātus. Tā rezultātā secināts, ka dabas lieguma "Stiklu purvi" esošā robeža nenodrošina dabas lieguma "Stiklu purvi" kā Natura 2000 teritorijas ekoloģisko vienotību, jo izslēdz būtiskas dabas aizsardzības vērtības (Latvijā un Eiropas

Savienībā īpaši aizsargājamus biotopus un sugas) un hidroloģiskā režīma uzturēšanai svarīgus mitrājus, kā arī administratīvā iedalījuma dēļ vērojama pastiprināta Natura 2000 teritorijas fragmentācija un traucējuma ietekmes pieaugums. Vēstulē norādīts, ka, lai novērstu iepriekš minētās nepilnības, Vides ministrija izskata jautājumu par dabas lieguma "Stiklu purvi" robežu paplašināšanu, lai minimālā apjomā nodrošinātu Natura 2000 vietas "Stiklu purvi" ekoloģiskās vienotības nodrošināšanu un uzturēšanu, līdz ar šīm izmaiņām īpaši aizsargājamās dabas teritorijas robežas sakrītīs ar putniem nozīmīgas vietas robežām. Teritorija, kurā plānots paplašināt kūdras atradni "Lielsalas purvs", ietilpst plānotajā dabas lieguma paplašinājumā. Vēstulē atzīmēts, ka eksperta – ornitologa atzinumā norādīts, ka kūdras ieguves lauku paplašināšanas rezultātā tiks iznīcināti daļa biotopu (sūnu purvu un mežu biotopu) un ka tiek prognozēta būtiska kaitīga ietekme uz vairākām īpaši aizsargājamām putnu sugām, jo izzudīs to ligzdošanas teritorijas, kas daļēji iekļaujas arī dabas liegumā "Stiklu purvi". Slīteres nacionālā parka administrācija uzskata, ka šāda darbība ir pretrunā ar Ministru kabineta 2007.gada 24.jūlija noteikumu Nr.510 "Dabas lieguma "Stiklu purvi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 12.punktu, jo lielākā daļa plānoto kūdras lauku robežojas ar dabas lieguma zonu. Ligzdošanas vietu iznīcināšana īpaši aizsargājamām sugām ir pretrunā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 7.panta pirmo un otro daļu. Vēstulē norādīts, ka, lai arī ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma autori prognozē, ka pēc purva izstrādes tas tiks atjaunots, tomēr dabas aizsardzības prakse pierāda, ka tikai retos gadījumos tāda suga kā mednis atgriežas iepriekšējā dzīves vietā. Pamatojoties uz augstāk minēto, Slīteres nacionālā parka administrācija uzskata, ka kūdras ieguves lauku paplašināšana atradnē "Lielsalas purvs" ir pretrunā ar dabas aizsardzības normatīvajiem aktiem.

4. Vides ministrijas vēstuli, kurā norādīts:

- attiecībā uz paredzētās darbības ietekmi uz *Natura 2000* teritorijā sastopamo īpaši aizsargājamo sugu labvēlīgas aizsardzības statusu:

- Biotopu direktīvas 6.panta 3.punkts nosaka, ka „visos plānos un projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus”. Atbilstoši Eiropas Komisijas oficiālajām vadlīnijām „Natura 2000 teritoriju tīkla apsaimniekošana. Biotopu direktīvas 92/43/EEK 6.panta nosacījumi” (turpmāk - EK vadlīnijas), teritorijas aizsardzības mērķus nosaka balstoties uz informāciju, kas tiek sniegta saskaņā ar Eiropas Komisijas izveidoto *Natura 2000* teritoriju standarta datu formu. Jebkuras *Natura 2000* teritorijas aizsardzības mērķis ir nodrošināt labvēlīgu aizsardzības statusu tām īpaši aizsargājām sugām un biotopiem, kas teritorijā sastopami un kam teritorija izveidota. Noslēguma ziņojumā ir norādīts, ka „plānotā kūdras lauku paplašināšana radīs būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamajai putnu sugai mednim, jo izzudīs riests (..), tādējādi radot tiešu negatīvu ietekmi uz Latvijas *Natura 2000* Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā – dabas liegumā „Stiklu purvi” mītošu sugu medni, samazinot to skaitu vismaz par 5 īpatņiem (..)”.

Tādējādi paredzētā darbība samazinās *Natura 2000* teritorijas „Stiklu purvi” teritorijā sastopamās ES nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas medņa (*Tetrao urogallus*) populāciju, jo to skaits samazināsies vismaz par 5 īpatņiem un tiks pārkāpti Biotopu direktīvā un Sugu un biotopu aizsardzības likumā noteiktie sugu labvēlīga aizsardzības statusa nosacījumi. EK vadlīnijas nosaka, ka sugām un biotopiem labvēlīgo aizsardzības statusu novērtē gan *Natura 2000* teritoriju tīkla, gan attiecīgās teritorijas līmenī. Dabas lieguma „Stiklu purvi” dabas aizsardzības plānā (apstiprināts ar Vides ministra 30.03.2006. rīkojumu Nr.138) norādīts, ka plānotā kūdras ieguves teritorija kopā ar esošo dabas liegumu „Stiklu purvi” ir ekoloģiski vienota teritorija, kas nozīmē, ka ārpus un dabas liegumā esošās putnu sugu populācijas ir vienotas. Tādēļ jāsecina, ka, ja negatīvi tiek ietekmēta sugas populācijas daļa ārpus dabas lieguma teritorijas, tā negatīvi tiek ietekmēta arī dabas lieguma teritorijā. Noslēguma ziņojumā norādīts, ka paredzētās darbības rezultātā tiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz šādām īpaši aizsargājamām putnu sugām: mednis, dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte, bikšainais apogs un lielajai čakstei, jo pilnībā izzudīs to ligzdošanas teritorijas plānotajā kūdras ieguves platībā. Tādējādi paredzētā darbība atstās būtisku negatīvu ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju „Stiklu purvi”_un tās viengabalainību jeb integritāti un, ja paredzētā darbība tiks akceptēta, tiks pārkāpti Biotopu direktīvas 6.panta 3.punkta nosacījumi, ka „kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārlicinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība”, kā arī likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. panta nosacījumi.

- Attiecībā uz paredzētās darbības ietekmi uz īpaši aizsargājamo sugu un biotopu labvēlīgas aizsardzības statusu valstī kopumā:

➤ Noslēguma ziņojumā norādīts, ka paredzētās darbības rezultātā tiks iznīcināti ES nozīmes prioritāri aizsargājami biotopi: neskarti augstie purvi (7110*) un purvaini meži (91D0*), turklāt atbilstoši šā brīža novērtējumam, neskartu augsto purvu biotopam aizsardzības statuss ir novērtēts kā nelabvēlīgs – neatbilstošs. Vides ministrijas vēstulē norādīts, ka paredzētās darbības īstenošana veicinās īpaši aizsargājamo biotopu kopējā statusa pasliktināšanos valstī kopumā un tādējādi tiks pārkāpti jau iepriekš minētie Biotopu direktīvas nosacījumi.

• Attiecībā uz paredzētās darbības un citu plānu vai projektu kumulatīvo ietekmi:

➤ Biotopu direktīvas 6.panta 3.punkts nosaka, ka „visos plānos un projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus”, tātad nosakot iespējamās būtiskās ietekmes, ir jāizskata arī citu plānu vai projektu kombinācija, lai ņemtu vērā kumulatīvo ietekmi. Noslēguma ziņojumā nav izvērtēta paredzētās darbības un citu esošo darbību

kumulatīvā ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām teritorijām, piemēram, nav analizēta kūdras ieguves un apkārtņē esošo mežsaimniecisko teritoriju apsaimniekošanas plānu savstarpējā ekoloģiskā ietekme uz īpaši aizsargājamo sugu populācijām un biotopiem.

• Attiecībā uz Pārkāpuma procedūru par Putnu direktīvas nepilnīgu ieviešanu:

➤ 2007.gadā Eiropas Komisija pret Latviju ierosināja pārkāpuma procedūru par Eiropas Padomes Putnu direktīvas prasību nepilnīgu pārņemšanu. Pārkāpuma procedūras būtība ir, ka Latvijā vairākas *Natura 2000* teritorijas (tostarp dabas liegums „Stiklu purvi”) bez pamatojuma ir noteiktas mazākas nekā tām atbilstošās starptautiski nozīmīgām putnu vietas (PNV). Par starptautiski putniem nozīmīgu vietu ar nosaukumu „Stikli” kā vienota teritorija noteikta plānotā kūdras ieguves teritorija un esošais dabas liegums „Stiklu purvi”. Lai novērstu ierosinātajā pārkāpuma procedūrā norādītos pārkāpumus, plānots veikt grozījumus dabas lieguma „Stiklu purvi” ārējā robežā to paplašinot un iekļaujot dabas liegumā Sēmes purvu un Trīšautpurvu (plānotā kūdras ieguves teritorija), pamatojoties uz šādiem kritērijiem: *Natura 2000* vai PNV kvalificējošo putnu sugu populācijas un to biotopi, citu īpaši aizsargājamo putnu sugu atradnes un biotopi, ES īpaši aizsargājami biotopi, *Natura 2000* vietas hidroloģiskā režīma uzturēšanai svarīgi mitrāji un vietas ekoloģiskā vienotība un malas efektu mazināšana. Vides ministrija jau 2009.gada 15.janvārī (vēstules Nr.3-04/209) nosūtīja Vides pārraudzības valsts birojam (VPVB) informāciju par minēto pārkāpuma procedūru un iespējamo dabas lieguma „Stiklu purvi” teritorijas paplašināšanu iekļaujot tajā arī Sēmes purvu un Trīšautpurvu, par ko bija informēts arī paredzētās

darbības ierosinātājs, jo VPVB šo informāciju iekļāva savā atzinumā par paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu.

- Sugu un biotopu aizsardzības likuma prasības:
 - Sugu un biotopu aizsardzības likuma 2. pants nosaka vairākus mērķus:
 - 1) nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot faunu, floru un biotopus;
 - 2) regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
 - 3) veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
 - 4) regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību;
 - 5) nodrošināt nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai skaitliski uzturētu savvaļā dzīvojošo savvaļas putnu sugu populācijas atbilstoši ekoloģijas, zinātnes, kultūras prasībām un ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim.
 - Ņemot vērā, ka paredzētās darbības rezultātā tiks iznīcināti daļa biotopu - putnu dzīvotņu, kurus apdzīvo aizsargājamas putnu sugas, (atbilstoši ziņojumā ietvertajai informācijai kūdras lauku

paplašināšanai paredzētajā teritorijā konstatētas 12 Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas -rubenis, mednis, mežzirbe, dzērve, dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte, bikšainais apogs, vakarlēpis, pelēkā dzilna, melnā dzilna, brūnā čakste, lielā čakste), darbība ir pretrunā Sugu un biotopu aizsardzības likuma normām - 11.pantam. Likuma 11. pants attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās aizliedz šādas darbības:

- 1) jebkuru mērķtiecīgu ķeršanu vai nogalināšanu;
- 2) apzinātu traucēšanu (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšanu;
- 3) apzinātu putnu ligzdu un olu iznīcināšanu vai bojāšanu, ligzdu pārvietošanu, putnu olu lasīšanu un iegūšana arī tad, ja tās ir tukšas;
- 4) vairošanās vietu iznīcināšanu vai bojāšanu;
- 5) turēšanu nebrīvē, transportēšanu, dāvināšanu, pārdošanu vai mainīšanu, piedāvāšanu vai turēšanu pārdošanai vai apmaiņai (minētās darbības aizliegtas arī ar beigtiem putniem, kā arī ar jebkurām viegli atpazīstamām šo putnu daļām vai izstrādājumiem no tiem);
- 6) putnu dzīvotņu piesārņošanu, kaitējuma nodarīšanu tām vai citāda putnu traucēšanu.

Vides ministrijas vēstulē norādīts arī uz ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā sniegto pretrunīgo un nepilnīgo informāciju:

- ornitoloģijas eksperta atzinuma (noslēguma ziņojuma pielikums Nr.10) 7.punktā norādīts, ka „(..) nav saskatāmi pasākumi vai risinājumi, kas palīdzētu novērst vai mazināt paredzētās darbības nelabvēlīgo ietekmi”, bet noslēguma ziņojuma 4.7.apakšpunktā (105.lpp.) norādīts, ka „ievērojot

sezonālus liegumus, iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz putnu populācijām var maksimāli samazināt (piemēram, medņu riestu periodā)”, neiekļaujot pamatojumu un argumentus, kā iespējams nonākt pie šāda secinājuma;

- noslēguma ziņojuma 4.11.apakšpunktā (119.-122.lpp.) atkārtoti norādīts, ka īstenojot paredzēto darbību tiks iznīcinātas vairāku īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotnes, tomēr turpat norādīts arī, ka „*veiksmīgi īstenojot izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, tiks atgūtas vai iegūtas jaunas, putniem piemērotas dzīvotnes. Ilgtermiņā paredzētās darbības ietekme nav vērtējama kā neatgriezeniska*”. Norādām, ka tām īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kuru aizsardzībai izveidota *Natura 2000* teritorija, atbilstoši Biotopu direktīvai, jānodrošina labvēlīgs aizsardzības statuss jau šobrīd un nevis kaut kad pēc plānotās darbības īstenošanas.

Analizējot kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā un institūciju sniegto informāciju un paredzētās darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām Vides pārraudzības valsts birojs secina, ka:

Kūdras ieguves lauku paplašināšana aptuveni 301 ha platībā meža kvartālā Nr.360 (kadastra Nr.8892 004 0006) paredzēta atradnes "Lielsalas purvs" dienvidu daļā – teritorijā, kas ietver Sēmes purvu (Semspurvs) un Trīšautpurvu – uz dienvidiem no patlaban kūdras ieguvei izmantojamajām platībām.

- Kūdras ieguvei paredzētā teritorija robežojas ar Latvijas *Natura 2000* Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju - dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju un ķīļveidīgi iestiepjās tās vidusdaļā. Dabas liegums "Stiklu purvi", kas ir arī Latvijas NATURA 2000 Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija, ir izveidots Rietumlatvijā lielāko augsto purvu kompleksa un tur esošo sugu, t.sk. putnu sugu, aizsardzībai.
- Konkrētā plānotā kūdras laukumu konfigurācija plānota, lai saglabātu vismaz dažu desmitu metru attālumu līdz dabas liegumam no konkrēto plānoto kūdras ieguves vietām līdz dabas lieguma esošajai robežai. Atbilstoši ziņojumā norādītajam, lai novērstu/samazinātu paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju, biotopiem un arī medņu dzīvotnēm, no kūdras ieguves platībām ir izslēgtas minerālsaliņas un minerālzemēs joslas; atbilstoši ziņojumā norādītajam, kūdras ieguve plānota 20 līdz 770 m no dabas lieguma "Stiklu purvi" teritorijas esošās robežas, un nosusināšanas grāvju tīklu paredzēts ierīkot tā, lai nosusināšanas ietekmes zona tieši neskartu dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju.
- Kūdras ieguvi paredzēts veikt laika posmā no maija līdz novembrim no plkst. 7 līdz 19, iegūstot aptuveni 60 tūkst. m³ derīgā izrakteņa gadā, pirmajā ieguves gadā apgūstot aptuveni 150 ha lielu platību. Kūdras ieguves lauku nosusināšanu paredzēts veikt ar kartu grāvjiem un savācējgrāvjiem, bet bērtņu vietas un ceļu joslas paredzēts nosusināt, ierīkojot slēgto drenāžu.
- Izvēlēts gabalkūdras ieguves variants, kas ir videi draudzīgāks, salīdzinot ar frēzkūdras ieguvi. Objektā paredzēti ugunsdzēsības pasākumi, lai nodrošinātu spēkā esošo normatīvo aktu prasības. Kūdras transportēšanai paredzēts izmantot esošos ceļus.
- Ziņojumā norādīts, ka tiešā veidā paredzētās darbības rezultātā netiks apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija „Stiklu purvi”- tiešā veidā netiks

iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi dabas lieguma teritorijā.

- Ziņojumā norādīts, ka attiecībā uz visām jomām, izņemot sugu un biotopu aizsardzību, paredzētā darbība atbilst normatīvo aktu prasībām. Attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām norādīts, ka tiks ievēroti noteiktie dabas liegumu "Stiklu purvi" un „Raķupes ieleja” aizsardzības principi un noteikumi; netiks pārkāpti dabas liegumu individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktie aprobežojumi. Attiecībā uz sugu un biotopu aizsardzību un tās atbilstību normatīvo aktu prasībām norādīts, ka realizējot plānotos inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai novērstu paredzētās darbības ietekmi uz valsts aizsardzībā esošajiem īpaši aizsargājamajiem biotopiem un sugām dabas lieguma teritorijā, daļēji tiks nodrošināta to aizsardzība dabas lieguma teritorijā.
- Paredzētās darbības teritorija kopā ar dabas lieguma "Stiklu purvi" teritoriju ir iekļauta putnu aizsardzībai starptautiski nozīmīgo vietu sarakstā. Darbība plānota teritorijā, kas kā maz ietekmēts purvu un purvainu mežu biotopu komplekss veido piemērotas dzīvotnes ar purviem un purvainiem mežiem saistītām rūpuļu, abinieku, bezmugurkaulnieku, zīdītājdzīvnieku un putnu sugām, nodrošinot to uzturēšanās, vairošanās un migrācijas iespējas. Dabas lieguma "Stiklu purvi" purvi kopā ar Sēmes purvu un Trīšautpurvu veido mozaīkveida mitraini, kurā dzīvojošo putnu sugas ir savstarpējā kontaktā.
- Sēmes un Trīšautpurvā novērotas 12 Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamās putnu sugas, un, lai arī atbilstoši ziņojumā norādītajam, paredzētā darbība tieši neskar medņu rieta mikroliegumu teritorijas un pašreiz noteiktās buferzonas ap tām, taču paredzētās darbības rezultātā izzudīs 301 ha platībā biotops, kuru apdzīvo īpaši aizsargājamās putnu sugas. Biotops piemērots: 4 - 5 medņu gaiļiem, tā ir ligzdošanas teritorija dzeltenā tārtiņa 1 pārim, tajā ir divas ligzdošanas teritorijas purva tilbītei, dzērvei un vakarlēpim, viena līdz divas ligzdošanas teritorijas lielajai čakstei, barošanās teritorija 1 bikšainajam apogam. Paredzētā darbība būtiski ietekmēs *Natura 2000* teritorijas "Stiklu purvi" teritorijā sastopamās Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas medņa populāciju, samazinās vismaz par 5, citur tekstā - 4 īpatņiem. Paredzētās darbības teritorijā izzudīs ligzdošanas vietas dzeltenajam tārtiņam, purva tilbītei, bikšainajam apogam un lielajai čakstei, tādējādi šajā aspektā atstājot arī ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju "Stiklu purvi" un tās viengabalainību jeb integritāti, jo dabas liegumā "Stiklu purvi", Sēmes purvā un Trīšautpurvā dzīvojošo putnu sugas ir savstarpējā kontaktā. Par šīs ietekmes būtiskumu ziņojuma izstrādātāju, ekspertu un institūciju vērtējumi daļēji atšķiras, taču gan LR Vides ministrijas, gan Dabas aizsardzības pārvaldes Slīteres rezervāta administrācijas, gan arī LDF un LOB vērtējumos secināts, ka paredzētā darbība tās realizācijas gadījumā būtu pretrunā normatīvo aktu prasībām un pēc būtības nav pieļaujama. Atbilstoši ziņojumam eksperts - ornitologs prognozē, ka plānotā kūdras lauku paplašināšana radīs būtisku kaitīgu ietekmi īpaši aizsargājamo putnu sugām un norāda, ka nav saskatāmi pasākumi vai risinājumi, kas palīdzētu novērst vai mazināt paredzētās darbības nelabvēlīgo ietekmi. Lai gan ziņojumā ir izteikts viedoklis, ka iespējama izstrādāto kūdras platību daļēja atjaunošanās kā putniem piemērotai vietai, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kuru aizsardzībai izveidota *Natura 2000* teritorija, jau šobrīd jānodrošina labvēlīgs aizsardzības statuss, (Sugu un biotopu aizsardzības likuma 7., 8., 8.¹ panta kontekstā) turklāt izstrādātos purvos un neskartos purvos putnu sugu sastāvs var būt atšķirīgs.

- Dabas liegums "Stiklu purvi" ir iekļauts Eiropas Komisijas paziņojumā par pārkāpuma procedūras uzsākšanu pret Latvijas valsti saistībā ar Putnu direktīvas pārkāpumu;
- Lai izvērtētu Eiropas Komisijas paziņojumā minēto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un putniem nozīmīgo vietu aizsardzības līmeni un šajās teritorijās sastopamo putnu sugu aizsardzības statusu, Latvijas Dabas fonds realizē projektu "Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību izpildes nodrošināšana Latvijā".
- Atbilstoši ziņojumā norādītajam, lēmums par dabas lieguma "Stiklu purvi" robežu izmaiņām tiks pieņemts līdz 2010.gada 1.februārim, taču termiņš, kurā Vides pārraudzības valsts birojam jāsaņem atzinums, ir noteikts likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 3¹.pantā, un šā atzinuma saņemšanas brīdī lēmums par dabas lieguma "Stiklu purvi" robežu izmaiņām vēl nav pieņemts un tā faktiskais pieņemšanas laiks ir atkarīgs no jautājuma virzības par iespējamajām izmaiņām normatīvajos aktos. Atbilstoši Vides ministrijas sniegtajai informācijai, lai novērstu ierosinātajā pārkāpuma procedūrā norādītos pārkāpumus, plānots veikt grozījumus dabas lieguma "Stiklu purvi" ārējā robežā, to paplašinot un iekļaujot dabas liegumā Sēmes purvu un Trīšautpurvu (plānotā kūdras ieguves teritorija).

Līdz ar to paredzētās darbības pieļaujamības jautājumi un iespējamo ietekmju izvērtējums analizējams kontekstā ar ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātu izvērtējumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

- Kūdras ieguvei paredzētā teritorija labi līdz vidēji reprezentatīvi atbilst Eiropā prioritāri īpaši aizsargājamam biotopu veidam – neskarti augstie purvi; paplašinot kūdras laukus, tiktu iznīcināti sūnu purvu un purvainu mežu biotopi aptuveni 301 ha platībā, kas veicinātu īpaši aizsargājamo biotopu kopējā statusa pasliktināšanos valstī kopumā.
- SIA "Pindstrup Latvia" esošā darbība kūdras ieguvē ir nozīmīga Valdgales pagasta iedzīvotāju sociālajām un ekonomiskajām interesēm, jo atradnē pastāvīgi tiek nodarbināti 50, bet kūdras ieguves periodā aptuveni 150 vietējie iedzīvotāji. Ziņojumam pievienotajā 319 apkārtnes iedzīvotāju parakstītajā vēstulē pausts atbalsts SIA "Pindstrup Latvia" plānotajai darbībai.
- Pašvaldība neiebilst pret kūdras lauku paplašināšanu un tai nav pretenziju pret SIA "Pindstrup Latvia" esošo darbību.
- Ziņojumā un par to izteiktajos atzinumos ir vērtēta iespējamo ietekmju uz NATURA 2000 teritoriju iespējamība un būtiskums gan hidroloģisko izmaiņu un ar tām saistīto veģetācijas izmaiņu, ar kurām savukārt ir saistīti aizsargājamo putnu dzīves apstākļi, gan darbības pieļaujamības kopumā aspektā. Ir izteikti apsvērumi, ka esošo purvu, kuros kūdras ieguve jau ir uzsākta, izmantošana rada mazāku ietekmi nekā jaunu kūdras atradņu izmantošanas uzsākšana. Tāpat ir izteikts viedoklis, ka pēc kūdras izstrādes, veiksmīgi īstenojot kūdras lauku rekultivāciju, varētu tikt atgūtas vai iegūtas jaunas, putniem piemērotas dzīvotnes. Tai pat laikā Vides pārraudzības valsts birojs secina, ka aizsargājamās dabas teritorijas NATURA 2000 ir veidotas konkrēto, šajās teritorijās esošo biotopu un ar tiem saistīto un tajās mītošo putnu sugu aizsardzībai, proti, arī konkrētajām plānotās darbības teritorijā konstatētajām sugām. Gan ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā, gan atzinumos ir konstatēta nelabvēlīga un būtiska ietekme uz šajā teritorijā mītošajām putnu sugām, kas tādējādi ir pretrunā ar Sugu

un biotopu aizsardzības likuma 11. panta 2), 4) un 6) daļu, kas apskatīta iepriekš šajā atzinumā. Ņemot vērā, ka kūdras ieguves paplašināšanai paredzētā teritorija kļūvēdīgi iestiepjas jau esošajā īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā un plānoto esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas paplašināšanu ES pārkāpuma procedūras novēršanai, kā arī to, ka plānotā kūdras ieguves vieta ir ekoloģiskā un putnu populāciju aspektā vienota teritorija, SIA "Pindstrup Latvia" plānotā kūdras lauku paplašināšana, arī ievērojot inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus ietekmju samazināšanai, saglabājot buferjoslas gar esošā dabas lieguma robežām un neveicot darbību pašā lieguma teritorijā, tik un tā putnu aizsardzības aspektā ir pretrunā likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43. panta (5) daļu. Paredzētās darbības ierosinātais nav atzinis, ka darbība būtu pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību nosakošo normatīvo aktu prasībām, un, lai samazinātu iespējamās ietekmes, ir piedāvājis daļēji saglabāt neskartas dabas liegumam tuvākās platības, kā arī ir vērtējis risinājumus hidroloģisko izmaiņu ietekmju izplatības samazināšanai, izsakot arī gatavību nepieciešamības gadījumā paredzēt un īstenot kompensējošos pasākumus atbilstoši likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" noteiktajam.

Šai nolūkā nepieciešams analizēt likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43. pantā noteikto kontekstā ar paredzēto darbību, proti, 43.pantā noteikts:

(5) Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

(6) Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai.

(7) Ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs.

(8) Šā panta septītajā daļā noteiktajā gadījumā paredzēto darbību var atļaut veikt vai plānošanas dokumentu īstenot arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas.

Tā kā gan paredzētās darbības, gan tai pieguļošajā dabas lieguma teritorijā ir konstatēti vairāki prioritāri aizsargājamie biotopi, un ir konstatēta būtiska kaitīga ietekme uz aizsargājamām putnu sugām, tad paredzētā darbība būtu pieļaujama tikai gadījumā, ja tā ir vienīgais risinājums un nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs, kuras Vides pārraudzības valsts biroja ieskatā nav attiecināmas uz konkrēto gadījumu.

Lai arī ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā un ziņojuma izvērtēšanas gaitā Vides pārraudzības valsts birojā saņemtajos ekspertu atzinumos un institūciju izteiktajos viedokļos vietumis ir atšķirīgs vērtējums par paredzētās darbības nelabvēlīgās ietekmes uz vidi un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju būtiskumu un nozīmību, paredzētās darbības vietas un tās apkārtnes teritorijā sastopamo dabas vērtību labvēlīgas aizsardzības apstākļu nodrošināšanas kontekstā, ir konstatēts, ka paredzētās darbības teritorijā ir sastopamas un ligzdo vairākas aizsargājamās putnu sugas, bez tam gan paredzētās darbības, gan tai pieguļošajā dabas lieguma teritorijā ir konstatēti vairāki prioritāri aizsargājamie biotopi. Ņemot vērā to, ka līdz ar darbības iespējamo realizāciju, minēto putnu sugu ligzdošanas vietas tiktu iznīcinātas, kā arī to, ka kūdras ieguves lauku izveidošanas rezultātā tiktu būtiski pārveidota (faktiski iznīcināta) darbības vietā sastopamo biotopu struktūra, ir konstatējams, ka, neatkarīgi no izvēlētajiem tehniskajiem vai ietekmes uz vidi mazināšanas risinājumiem, paredzētā darbība būtu pretrunā "Sugu un biotopu aizsardzības likuma" 11. panta 2), 4) un 6) daļas prasībām, kas imperatīvā kārtībā ES kopējo dabas vērtību saglabāšanas nolūkā aizliedz aizsargājamo sugu dzīvotņu postīšanu, vairošanās vietu iznīcināšanu vai citādu putnu traucēšanu. Ornitofaunas aizsardzības kontekstā konstatējams, ka paredzētā darbība ir pretrunā arī likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"

43.panta (5) daļai, kura nosaka, ka "*Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem*". Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentācijai, negatīvas ietekmes aspektus uz aizsargājamo dabas teritoriju izslēgt nav iespējams un tie sugu un biotopu aizsardzības kontekstā ir konstatēti.

Likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43.panta kontekstā Vides pārraudzības valsts birojs ir secinājis, ka noslēguma ziņojumā nav ietverti argumenti vai motivēts pamatojums attiecībā uz to, ka paredzētā darbība būtu atzīstama kā vienīgais risinājums, kas identificējams kā sabiedrībai nozīmīgu interešu (arī sociālo vai ekonomisko) apmierināšanai, kas būtu vērtējami kā iespējami prioritāri pretstatā Eiropas Kopienā un Latvijā nozīmīgām sabiedrības interesēm vides aizsardzības jomā. Darbības ierosinātājs nav raksturojis arī savstarpējā kontekstā esošo darbību jau izmantojamajos kūdras laukos un plānoto darbību, nav iesniedzis informāciju, uz kuru pamatojoties varētu uzskatīt, ka esošajā kūdras ieguves teritorijā resursi ir jau pilnībā izsmelti un ka izvēlētais paplašināšanas variants ir vienīgais risinājums arī pašas atradnes apsaimniekošanas aspektā. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā esošie materiāli liecina, ka pēc 2004.gada inventarizācijas datiem esošajos astoņos ieguves laukos, kuru kopējā platība ir 977,1 ha, atlikušais kūdras krājums ir 14294,5 tūkst m³, tai skaitā mazaizsargājamās kūdra 9076,7 tūkst m³. Tādējādi, salīdzinot ar ieguvei plānotajiem 60 tūkst m³ kūdras gadā paplašināšanai plānotajā platībā, arī esošajos kūdras laukos ir ļoti ievērojami kūdras apjomi, kas varētu tikt izmantoti ilgstošā laika periodā. Tādējādi šādas sabiedrībai sevišķi nozīmīgas intereses likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43.panta kontekstā kā argumentāciju, lai SIA "Pindstrup Latvia" plānoto risinājumu atzītu par vienīgo iespējamo, nav sniedzis nedz paredzētās darbības ierosinātājs, nedz arī noslēguma ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma sagatavošanas gaitā identificējis Vides pārraudzības valsts birojs. Līdz ar to Vides pārraudzības valsts birojā nav pamata izvērtēt papildus lietderības apsvērumus, kā iespējamo pamatojumu 43.panta noteiktā izņēmuma nosacījumu piemērošanai, kas saistīts ar ievērojamām sabiedriskām interesēm, ņemot vērā sociāli

ekonomiskos vai citus aspektus, kā arī lemt par kompensējošo pasākumu nepieciešamību, jo paredzētā darbība, ņemot vērā visus iepriekš minētos apstākļus, ir un būtu pretrunā ar augstāk minētā likuma prasībām. Atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 20. panta (1) daļai Vides pārraudzības valsts birojam, sniedzot atzinumu par noslēguma ziņojumu, par pamatkritēriju jāizmanto paredzētās darbības atbilstība likumu un citu normatīvo aktu prasībām. Šajā gadījumā ir konstatēta paredzētās darbības neatbilstība "Sugu un biotopu aizsardzības likuma" 11.panta 2), 4) un 6) daļai, un likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43.panta (5) daļai.

Vides pārraudzības valsts biroja lēmums.

Analizējot kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē "Lielsalas purvs" Talsu novada Valdgales pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā sniegto informāciju, ņemot vērā tā izvērtējumu un vides aizsardzības institūciju sniegto informāciju, atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 20.panta (1) daļā noteiktajam Vides pārraudzības valsts birojs secina, ka paredzētā darbība ir pretrunā ar spēkā esošo vides aizsardzības normatīvo aktu nosacījumiem - Sugu un biotopu aizsardzības likuma 11.panta 2), 4) un 6) daļu un likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43.panta (5) daļu.

Šo Vides pārraudzības valsts biroja atzinumu var apstrīdēt Vides ministrijā mēneša laikā no atzinuma spēkā stāšanās dienas.

Direktors

A.Lukšēvics

2010.gada 29.janvārī.